

Minder oordelen Meer graag zien

10-puntenplan voor een
Vlaams holebibeleid

1. Holebi's als kansengroep en aanpak genderfobie

Vlaanderen moet een toonaangevende rol spelen in de maatschappelijke aanvaarding van holebi's. Daarom moet er een **geïntegreerd holebibeleid** worden gevoerd waarbij **holebi's als kansengroep in het gelijkekansen- en diversiteitsbeleid** worden opgenomen. Ook de **strijd tegen genderfobie** moet worden versterkt. Internationaal moeten Vlaanderen en België holebi-rechten blijven verdedigen. Het ondertekenen en uitdragen van de 29 Jogjakarthapincipes die gebaseerd zijn op de vaststelling dat seksuele geaardheid en genderidentiteit nooit de basis mogen vormen voor discriminatie of misbruik, is een belangrijk signaal. Formeel heeft Vlaanderen vorige jaar deze stap al gezet met de goedkeuring van de resolutie Schueremans. Dit moet nu ook verder in de praktijk worden gebracht.

2. Blijvende sensibilisering van veilig vrijen

Volgens recent onderzoek maken **homomannen maken duizend keer meer kans op hiv**. Zowat één op de twintig homo's is seropositief is. Eén op de drie homomannen weet niet of hij al dan niet besmet is. De zorg om hiv-besmetting, soa's en aids te voorkomen, blijft dus actueel. Men kan er niet omheen: in holebi-middens heerst een zekere **condoommoetheid** die mee gevoed wordt door het vals gevoel van veiligheid die de nieuwste hiv/aids-therapieën geven. Door de nieuwe combinatietherapieën is hiv/aids niet langer per definitie dodelijk, maar worden mensen besmet met hiv/aids wel veroordeeld tot levenslange medicatie.

De afgelopen jaren voerde Sensoa al gericht actie, o.m. via de Veilig Vrijen Lijn, de website www.mannenseks.be en het project 'Safe Sex Zone'. Toch is meer dan ooit werk aan de winkel voor een blijvende sensibilisering inzake veilig vrijen. Homoseksuele mannen zijn daarbij de belangrijkste doelgroep.

Daarnaast moet er ook opnieuw **meer 'veldwerk'** worden verricht. Vroeger werd dat voornamelijk verricht door het Aidsteam, dat tijdens holebiactiviteiten opdook om te sensibiliseren rond veilig vrijen. Vandaag wordt die leemte niet opgevuld. Veldwerk moet een belangrijk aandachtspunt zijn van het nieuw af te sluiten convenant waarin de hoofdopdrachten worden vastgelegd van Sensoa, het Vlaams service- en expertisecentrum voor seksuele gezondheid en hiv.

Open Vld vindt ook dat de Vlaamse regering moet werken aan een **Vlaamse gezondheidsdoelstelling inzake seksuele gezondheid**. Die gezondheidsdoelstelling moet ook betrekking hebben op de preventie van infectieziekten.

3. Adoptie: een eerlijke kans voor holebikoppels

Sinds mei 2006 is adoptie ook mogelijk voor holebikoppels. Desondanks blijkt **in de praktijk** dat de **adoptie van voornamelijk buitenlandse kinderen door koppels van gelijk geslacht problematisch** is. Ook in Vlaanderen blijven de adoptiemogelijkheden niet altijd even evident.

Het standpunt van Open Vld is hieromtrent even kort als duidelijk: de **adoptiemogelijkheden voor koppels van gelijk geslacht mogen op generlei wijze worden tegengewerkt of beknot**. De ideologische of persoonlijke ethische overtuigingen van de bevoegde diensten en hun personeelsleden mogen geen enkele rol spelen in de afhandeling van eender welke aanvraag. De voorziene termijnen moeten gerespecteerd worden en het is de taak van de **Vlaamse adoptieambtenaar** hierop nauwgezet toe te zien. Desgevallend moet de adoptieambtenaar actief ingrijpen wanneer termijnen worden overschreden.

Het is sowieso de taak van de Vlaamse adoptieambtenaar om de Vlaamse adoptiediensten de juiste instructies hieromtrent te bezorgen zodat misverstanden in hoofde van het personeel van de adoptiediensten worden vermeden. Open Vld verwacht van de Vlaamse minister van Welzijn dat die extra toeziet op de correcte uitvoering ervan.

4. Zorg dragen voor oudere holebi's

Met de vergrijzing en de toenemende openheid rond homoseksualiteit neemt de nood toe aan een **passend beleid voor oudere holebi's**. Als doelgroep worden oudere holebi's gekenmerkt door een grote maatschappelijke **isolatie**, wat leidt tot een verhoogd risico op **eenzaamheid**. Niet alleen was homoseksualiteit in hun jonge jaren nog een taboe, maar ook vandaag kunnen ze niet terugvallen op ondersteunende familienetwerken of organisaties die beantwoorden aan hun behoeften.

Uit onderzoek blijkt dat in de welzijns- en verzorgingssector nog regelmatig heteronormativiteit wordt ervaren. Open Vld wil dat dit geremedieerd wordt en vraagt dat er aandacht gaat naar de vraag: waarom voelen holebi's zich niet thuis in reguliere RVT's? Waarom resideren ze er wel maar zijn ze niet of nauwelijks zichtbaar?

Een **diversiteitstoets** van de intakeformulieren in rust- en verzorgingsinstellingen lijkt noodzakelijk zodat ze ook rekening kunnen houden met nieuwe samenlevingsvormen. Vandaag kunnen homoseksuele en lesbische koppels bijvoorbeeld vaak niet samen op één kamer omdat het reglement dat niet toelaat.

Medewerkers van rust- en verzorgingsinstellingen moeten daarenboven kunnen deelnemen aan **vormingsprojecten** rond holebiseksualiteit. Ook het betrekken van **seniorenbonden** bij deze vormingsprojecten kan de integratie van holebi's bevorderen.

5. Allochtone holebi's

Allochtone holebi's vormen een extra kwetsbare groep. Net als andere holebi's botsen ze op de grenzen van maatschappelijke aanvaarding van holebiseksualiteit. Daarbovenop komt de **grote onzichtbaarheid van holebiseksualiteit in hun religieuze gemeenschap** die een doelgroepgerichte aanpak bemoeilijkt.

De Vlaamse overheid moet daarom extra aandacht besteden aan **vorming en sensibilisering rond holebiseksualiteit van mensen met allochtone achtergrond**. Respect en begrip voor hun (religieuze en maatschappelijke) achtergrond zijn daarbij een eerste voorwaarde. Een grondige opvolging van het beleid naar deze doelgroep is absoluut noodzakelijk.

6. Kennis verzamelen en verspreiden

Kennis over homoseksualiteit en de verspreiding ervan is een noodzakelijke voorwaarde voor een betere maatschappelijke aanvaarding. Vandaar het **blijvend belang aan wetenschappelijk onderzoek**. Het Zzip-onderzoek in Vlaanderen en de studie over Holebi's op de arbeidsvloer in opdracht van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding zijn twee instrumenten die een basis vormen om een beleid op te bouwen. Een **opvolging en verdere verfijning** van deze onderzoeken is dan ook ten zeerste aangeraden.

Naar analogie met aangelegenheden die betrekking hebben op gelijke kansen voor vrouwen, kan een **Genderjaarboek voor holebiaangelegenheden** een belangrijk naslagwerk zijn om het beleid te ondersteunen.

Gezien de negatieve houding van heel wat jongeren ten aanzien van holebiseksualiteit is een **sensibilisering van de schooloverheden** essentieel. Momenteel maakt het thema homoseksualiteit deel uit van de eindtermen, maar het probleem is dat het gaat over een algemeen principe. De concrete invulling ervan staat of valt met de goodwill van de schooloverheden en de leerkrachten. Daarom is een **minder vrijblijvende en meer resultaatgerichte aanpak** die explicieter wordt gericht op de individuele leerkrachten noodzakelijk. In hetzelfde verband moet worden nagedacht om jongeren blijvend te sensibiliseren via kanalen waarmee jongeren vertrouwd zijn.

7. Een holebi-vriendelijke werkvloer

Seksuele voorkeur blijkt wel degelijk een invloed te hebben op de beroepsloopbaan. Niet zozeer financieel, maar veeleer op het vlak van welzijn, promotiekansen en indirecte homofobe agressie.

Uit het onderzoek 'Situatie van holebi's op de werkvloer' (2008, UGent) blijkt dat 17% van de Vlaamse holebi's zich helemaal niet verbonden voelt met zijn of haar collega's op het werk. Voor de doorsnee Vlaming is dat 9%. Voor 30% van de holebi's beïnvloedt hun holebi-zijn hun jobkeuze. Uit '(On)zichtbaar holebi' (2008) blijkt dat op de werkvloer van de Vlaamse overheid één op vier holebi's **verbale intimidaties** ondervindt, bijna de helft maakt gewag van **seksueel getinte insinuaties** en ook **scheldwoorden of spotnamen** worden door bijna de helft van de respondenten opgemerkt.

Al deze onderzoeksresultaten moeten nu verwerkt en omgezet worden in een actief Vlaams beleid dat **holebi-vriendelijkheid op de werkvloer** stimuleert en het roze plafond tegengaat. Hierbij moet niet alleen aandacht gaan naar een **partnership met het bedrijfsleven**, maar ook de **verschillende overheden moeten hun verantwoordelijkheid opnemen** en zelf werk maken van een holebi-vriendelijke werkvloer.

8. Opheffing successierechten voor langstlevende samenwoner

Open Vld is vragende partij voor een regeling inzake de **opheffing van de successierechten voor de langstlevende samenwoner bij een tontine, een beding van aanwas of terugvalling**. Hierbij moet worden aangestipt dat het gaat om een complexe materie. Een tontine is geen eenduidig begrip en heeft geen eigen juridische betekenis. Bovendien strekt de problematiek zich ook uit naar bedingen van aanwas in al hun varianten en de zogenaamde terugvalling. Daarom is een juiste afbakening van het toepassingsgebied van fundamenteel belang.

Het mag niet de bedoeling zijn om met een te eenvoudig geschreven maatregel het pad te effenen voor creatievelingen naar een volledige vrijstelling van verkoop- of schenkingsrechten. Onze zorg is dat samenwonende koppels - vaak ook holebikoppels - die hun gezinswoning via een tontine of beding van aanwas hebben aangekocht niet langer registratierechten moeten betalen voor het deel dat ze van de overleden partner in eigendom krijgen. Sinds 7 juli 2006 krijgen wettelijk gehuwden, feitelijk en wettelijk samenwonenden een vrijstelling van successierechten op de gezinswoning wanneer de partner overlijdt.

9. Homoseksualiteit en de sport: het laatste roze taboe?

De sportwereld heeft een **hoog macho-gehalte**. Op enkele 'vrouwensporten' na, wordt sport geassocieerd met kracht, uithouding en mannelijkheid. Vrouwelijke sportlui krijgen dan weer te maken met de negatieve perceptie van het 'manwif', dat zich niet conformeert aan de heteronorm. Homoseksualiteit in de sportwereld wordt vaak het laatste roze taboe genoemd. Veel topsporters zien zich genoodzaakt hun homoseksuele geaardheid verborgen te houden.

Na het congres over homofobie en sport in het kader van de Eurogames in Antwerpen (2007), tekende de Vlaamse overheid een **charter met het engagement om homofobie in de sport te bestrijden** en de gelijke behandeling van hetero- en

homoseksualiteit in de sport na te streven. Nadien werd een **sensibiliserende affichecampagne** op poten gezet.

Het charter en de campagne waren samen met de Vlaamse Prijs voor Diversiteit in de Sport die sinds vorig jaar wordt uitgereikt, een belangrijke eerste stap. Toch is er volgens Open Vld nog heel wat werk aan de winkel. Getuige daarvan de ostentatieve weigering van een aantal sportfederaties om het charter te ondertekenen.

De Vlaamse overheid moet samen met de sportfederaties een **volwaardig actieplan** ontwikkelen waarbij het zaak wordt om **alle sportfederaties en de sportclubs te sensibiliseren**. Niemand mag ertoe gedwongen worden, maar de publieke coming out van een aantal bekende sporters zou de zaak vooruit helpen. Meer haalbaar op dit ogenblik lijkt een **campagne** waarbij bekende sporters een statement maken dat homoseksualiteit in de sport geen probleem mag vormen. Zo kan de publieke opinie worden gesensibiliseerd.

10. Structurele financiering

Holebi-organisaties worden erkend en krijgen voor de uitvoering van hun taken financiële ondersteuning vanuit de overheid. De twee voornaamste financieringsbronnen zijn het departement Cultuur en Gelijke Kansen. De financiering vanuit het departement Cultuur verloopt via officiële erkenningscriteria en verzekert de holebi-organisaties van een structurele financiering.

De financiering vanuit het departement Gelijke Kansen daarentegen is niet gebaseerd op decretale erkenningscriteria. Vandaag ontvangt de Holebifederatie bijvoorbeeld haar eerste voorschot pas na het eerste semester. De federatie moet gedurende die tijd de middelen voorschieten zonder bovendien verzekerd te zijn van een ongewijzigde voortzetting van de financiële overheidssteun. Daarom lijkt een **decretale verankering van de erkenning en financiële middelen** wenselijk met het oog op **meer continuïteit in het beleid**.

Als voorgijverheid mag van Vlaanderen verwacht worden dat het de provincies aanzet om een **provinciaal holebibeleid** te voeren. Vermits de Holebifederatie over provinciale koepels beschikt, die veruitwendigd worden door een roze huis in elke provincie, leent het provinciaal niveau zich tot een samenwerking voor het uitstippelen van een provinciaal holebibeleid dat aansluit op de federale, Vlaamse en lokale initiatieven. Het spreekt voor zich dat de Vlaamse provincies ook de nodige budgetten moeten voorzien voor roze beleidsinitiatieven.